

O'ZBEKISTON QISHLOQ VA SUV XO'JALIGI

ISSN 2181-502X

Maxsus son [1]. 2023

INTENSIV BOG'LARDAN SAMARALI FOYDALANISHDA YER TUZISHNING ROLI

Annotatsiya. This article describes the efficient use of land of farms specializing in horticulture operating in Navoi region and the implementation of land preparation works to increase the efficiency of intensive gardens.

O'zbekiston Respublikasi Prezidenti va hukumati tomonidan sohani rivojlantirish jarayonida meva-sabzavotchilikni rivojlantirishga ustuvor yo'nalishlar sifatida katta e'tibor qaratilmoqda. Meva-sabzavotchilik mahsulotlarini tashqi bozorlarda sotish hisobiga mamlakat valyuta tushumining sezilarli qismi shakllanayotganligi ham sohani tubdan isloq qilish va jadal rivojlantirishning ustuvorligidan dalolat beradi.

Bizga ma'lumki, oxirgi vaqtarda Respublikamizda bir qator farmon va qarorlar qabul qilindi. Ya'ni, O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2018 yil 29 martdag'i "O'zbekiston Respublikasida meva-sabzavotchilikni jadal rivojlantirishga doir qo'shimcha chora-tadbirlar to'g'risida"gi PF-5388 va 2019 yil 23 oktyabrdagi "O'zbekiston Respublikasi qishloq xo'jaligini rivojlantirishning 2020-2030 yillarga mo'ljallangan strategiyasini tasdiqlash to'g'risida"gi PF-5853 sonli farmonlari hamda 2018 yil 17 oktyabrdagi "Meva-sabzavot mahsulotlarini tashqi bozorlarga chiqarish samaradorligini oshirishga doir qo'shimcha chora-tadbirlar to'g'risida"gi PQ-3978, 2019 yil 14 martdag'i "Meva-sabzavotchilik sohasida qishloq xo'jaligi kooperatsiyasini rivojlantirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi PQ-4239 qarorlari shular jumlasidandir.

O'zbekiston qishloq xo'jaligini rivojlantirishda muhim o'rin tutadigan davlatlardan biri hisoblanadi. Bu yerda aholining asosiy qismi qishloq xo'jaligida band bo'lgani uchun bu sohani rivojlantirish strategik ahamiyatga ega. So'nggi yillarda O'zbekistonda qishloq xo'jaligi mahsulotlari yetishtirishning yangi texnologiyalarni joriy etish va yetishtirish usullarining takomillashtirilgani tufayli ortib bormoqda. Bunday usullardan biri intensiv bog'dorchilikdir.

Intensiv bog'lar - bu kichik maydonda yuqori hosil olish imkonini beradigan meva va rezavorlar ekinlarini yetishtirish tizimi. Daraxtlar kenglikda o'sadigan oddiy bog'lardan farqli o'laroq, intensiv bog'da ular vertikal yo'nalishda o'stiriladi, bu bitta daraxt egallagan yer maydonini bir necha baravar kamaytiradi. Shu sababli, bunday bog'larning hosildorligi an'anaviy bog'larga qaraganda ancha yuqori.

O'zbekistonda intensiv bog'lar nisbatan yaqinda rivojlana boshlagan bo'lsa, bugungi kunda mevali ekinlar yetishtirishning samarali usullaridan biriga aylangan. Ular, ayniqsa, an'anaviy yetishtirish usullari yetarli hosil bermaydigan qattiq iqlimi bo'lgan hududlarda o'tqazila boshladi. Bunday sharoidta intensiv bog'lar kichik yer maydonida yuqori hosil olishga imkon beradi, bu ayniqsa kichik fermer xo'jaliklari uchun muhimdir.

Intensiv bog'larning asosiy afzalliklaridan biri yerdan samarali foydalish bilan bir qatorda yerni tejash hamdir. O'zbekistonda yer tanqis resurs hisoblanadi, shuning uchun undan imkon qadar samarali foydalish kerak. Intensiv bog'lar kichik maydonda yuqori hosil berish bilan bir qatorda, bu esa yer resurslarini sezilarli darajada tejaydi. Qolaversa, bunday bog'lar o'g'it va yerga ishlov berish xaratjatlarini kamaytiradi, bu ham muhim iqtisodiy omillardan biri hisoblanadi.

Biroq intensiv bog'larni muvaffaqiyatlari rivojlantirish uchun yangi texnologiyalarni joriy etish va bu yetishtirish usuliga moslashtirilgan maxsus o'simlik navlarini yaratish zarur. Bu boroda yangi texnologiyalar va o'simliklarning yangi navlarini

ishlab chiqayotgan, fermerlarni yetishtirishning yangi usullariga o'rgatayotgan ilmiy-tadqiqot muassasalari muhim o'rin tutmoqda.

Intensiv bog'lar meva va rezavorlar ekinlarini yetishtirishning samarali usuli bo'lib, ajratilgan yer maydonidan yuqori hosil olish imkonini beradi. O'zbekistonda bu o'sib borayotgan usul, ayniqsa, qattiq iqlimi bo'lgan hududlarda ommalasha boshladi. Biroq bu sohani muvaffaqiyatlari rivojlantirish uchun yangi texnologiyalarni joriy etish va intensiv bog'larning hosildorligi va iqtisodiy samaradorligini oshiradigan maxsus o'simlik navlarini yaratish zarur.

O'zbekistonda intensiv bog'lar ko'plab oilalar uchun eng muhim daromad manbalaridan biri hisoblanadi. Biroq keyingi paytlarda iqlim o'zgarishi va aholi sonining ko'payishi tufayli bu bog'lar jiddiy muammolarga duch kela boshladi. Ularning samarali ishlashi uchun bir qator muammolarni amalga oshirish kerak. Masalan, Navoiy viloyatida faoliyat yuritayotgan, ya'ni bog'dorchilikka ixtisoslashgan fermer xo'jaliklari misolida ko'rib chiqish mumkin. Hammamizga ma'lumki, Navoiy viloyatining eng yosh viloyatlaridan biri hisoblanadi. Biroq shunga qaramasdan Karmana, Navbahor, Qiziltepa, Xatirchi tumانlарida bog'dorchilik keskin rivojlangan.

Hozirgi kunda Navoiy viloyatida 3136 hektar bog'zorlar tashkil etilgan bo'lib, shundan: Xatirchi tumani joriy yilda 540 hektar yerda bog' barpo etildi.

Bog'dorchilikka ixtisoslashgan «TRIUMF FRUITGARDENS» fermer xo'jaligi rejadagi 40 hektarning 18 hektariga bog' barpo qilib, olmaning serhosil va xaridorgir "Golden" navli ko'chatidan o'tqazdi. Xatirchi tumanida joriy yil 198 nafar fermer, tadbirkorlar tomonidan intensiv bog' va uzumzorlar yaratiladi. Nurota tumanida esa 635 hektar maydonda yangi bog'zorlar barpo etildi. Hududdagi «Nurota Golden Grapes» MCHJ tomonidan 40 hektar maydonda uzumzor tashkil etildi.

Intensiv bog'larni yaxshilashning birinchi bosqichi iqlim o'zgarishiga bardosh bera oladigan va kasalliklarga chidamli mevali va rezavor daraxtlarning to'g'ri navlarini tanlashdan iborat. Bu hosildorlik va mahsulot sifatini oshiradi.

Ikkinchidan – bog'zorlarni samaradorligini oshirish va ularni rivojlantirishda zamonaviy usullaridan foydalish va yer tuzish ishlarni amalga oshirish. Bu o'g'itlarni qo'llash, sug'orish tizimlari va o'simliklarni mexanizatsiyalashgan holda parvarish qilishni o'z ichiga oladi. Bunday usullar mevali bog'larni yetishtirishga sarflanadigan vaqt va mablag'larni qisqartiradi, shuningdek, ularni parvarish qilish samaradorligini oshiradi.

Uchinchidan mahsulotlarni yig'ish va saqlash sohasida yangi texnologiyalarni joriy etish bog'larni qayta ishlash va saqlashning ekologik toza usullaridan foydalish. Bu atrof-muhitga zarar yetkazmaydigan va mahsulotlarda zaharli qoldiqlarni qoldirmaydigan organik o'g'itlar va o'simliklarni himoya qilish vositalardan foydalishni o'z ichiga oladi. Hozirgi kunda viloyat bo'yicha o'rtacha hosildorlik 250-270 tsentnerni tashkil qiladi. Samaradorlik ko'rsatkichi esa 2022 yilda 2017 yilga nisbatan 25 foiz oshgan.

Xulosa qilib shuni aytish mumkinki, hozirgi kunda tashkil etilgan va tashkil etilayotgan, ya'ni ixtisoslashgan fermer xo'jaliklarni hududini to'g'ri tashkil etish zarur; yer maydonlarini ajratishda

iqlim sharoitiga mos keladigan ko'chatlarni tanlash kerak; ayniqsa, tog' oldi hududlarida iqlim sharoitiga mos ko'chatlarni tanlash va suv eroziyasingin oldini olish uchun yer tuzish ishlariini to'g'ri tashkilashtirish zarur.

Umuman olganda, O'zbekistonda intensiv bog'larni obodonlashtirish mahsulot sifati va miqdorini oshirish, qishloq

aholisi turmushini yaxshilashda muhim qadamdir. Bu mazkru bog'larni ko'plab oilalar uchun muhim daromad manbai bo'lib qolishiga, butun hudud iqtisodiyotini mustahkamlashga xizmat qiladi.

Zulfiya XAFIZOVA,
"TIQXMMI" MTU.

ADABIYOTLAR

- O'zbekiston Respublikasining Yer kodeksi. T: 1998
- "Meva-sabzavotchilik va uzumchilikda oilaviy tadbirkorlikni rivojlantirish, qishloq xo'jaligi ishlab chiqarishida dehqon xo'jaliklarining ulushini oshirish chora-tadbirlari to'g'risida" O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2021 yil 23 noyabrdagi PQ-20-son qarori.
- "O'zbekiston respublikasida bog'dorchilik va issiqxonalar xo'jaligini yanada rivojlantirish chora-tadbirlari to'g'risida" Respublikasi Prezidentining 2019 yil 20 martdaggi PQ-4246-son qarori/
- Navoiy viloyatidan olingan statistik ma'lumotlari, 2022/
- Sattorov O. Intensiv bog'dorchilikni rivojlantirishning o'ziga xos xususiyatlari // Agroiqtisodiyot. №4. 2019. – B. 108-109. (08.00.00; №25).

yўт: 631.582:631.8

ҚИСҚА НАВБАТЛИ АЛМАШЛАБ ЭКИШ ТИЗИМЛАРИДА ТУПРОҚНИНГ АГРОКИМЁВИЙ КҮРСАТКИЧЛАРИ

Аннотация. Ушбу мақолада кроталария ва тақорорий экинларни алмашлаб экши жараёнида тупроқнинг агрокимёвий күрсаткичларига таъсири бўйича олинган илмий маълумотлар таҳлили келтирилган.

Annotation. This article presents the scientific data obtained on the influence of soil on agrochemical indicators in the process of crop rotation.

Маълумки, қишлоқ хўжалиги экинлари парваришида тупроқ унумдорлиги ва унинг ҳолатини қандай даражада бўлиши муҳим аҳамият касб этади. Б.М.Халиков маълумотларига кўра, тупроқда унумдор қатламнинг ҳосил бўлиши узоқ вақт талаб этадиган жараёндир. Унумдор қатлам асосини гумус ташкил этади. [2; 3] П.М.Смирнов ва Э.А.Муравинларнинг

таъкидлашларича, тупроқни агрокимёвий күрсаткичлари озиқланиш жараёнида ўсимлик, тупроқ ва ўғитнинг ўзаро таъсирини, шунингдек, ҳосилдорлик ва унинг сифатини яхшилаш учун моддалар айланишини ва экинларнинг озиқланишини тартибига солиш усуулларини ўрганади. [1]

Тошкент вилоятининг типик бўз тупроқлари шароидаги 1-жадвал.

Тажриба даласи тупроғининг агрокимёвий таҳлили (мавсум охирида)

№ вар	Алмашлаб экиш тизимлари	2022-йил	Умумий шакли, %						Харакатчан, мг/кг					
			Гумус		N		P		N-NO ³		P ² O ⁵		K ² O	
			Тупроқ қатламлари, см						Амал даври бошида					
			0-30	30-50	0-30	30-50	0-30	30-50	0-30	30-50	0-30	30-50	0-30	30-50
1	Назорат	Ғўза	0,942	0,696	0,071	0,058	0,138	0,114	6,48	3,37	5,8	3,2	109	69
2	Назорат	Кузги буғдой	0,945	0,700	0,070	0,061	0,143	0,116	6,53	3,48	6,3	3,6	113	78
3	1:1	Кроталария	0,959	0,705	0,085	0,072	0,15	0,122	7,33	4,33	9,3	4,5	153	93
4	1:1	Кроталария + шабдор	0,957	0,707	0,078	0,068	0,151	0,125	7,29	4,28	8,7	4,2	149	89
5	1:1	Кроталария + шабдор + берсим	0,959	0,706	0,09	0,069	0,152	0,123	7,31	4,32	9,2	4,6	152	94
6	1:2	Кроталария	0,958	0,705	0,088	0,067	0,151	0,123	7,32	4,27	8,6	4,1	147	87
7	1:2	Кроталария + шабдор	0,955	0,707	0,087	0,071	0,152	0,121	7,28	4,31	9,1	4,7	151	92
8	1:2	Кроталария + шабдор + берсим	0,957	0,705	0,091	0,068	0,15	0,127	7,31	4,27	8,5	4,1	145	85
9	1:2	Кузги буғдой + кроталария	0,956	0,703	0,092	0,073	0,144	0,117	7,18	4,35	8,7	4,4	138	91
10	1:2	Кузги буғдой + кроталария + шабдор + берсим	0,956	0,704	0,088	0,069	0,141	0,119	7,14	4,13	8,3	4,1	132	86
11	2:1	Кузги буғдой + кроталария	0,957	0,702	0,091	0,068	0,143	0,118	7,17	4,09	7,9	4,3	141	87
12	2:1	Кузги буғдой + кроталария	0,957	0,704	0,088	0,071	0,139	0,115	7,11	4,11	8,5	4,0	133	82

MUNDARIJA

PAXTACHILIK

Б.ҮРОЗОВ, Ф.ТОРЕЕВ, Г.ШОДМОНОВА, Р.ЭГАМБЕРДИЕВ. Фўзанинг янги яратилган тизмалари вилт билан умумий заарланишининг бошқа қимматли хўжалик белгилари билан боғликлиги	1
Q.DAVRONOV, N.TESHABOYEV. G'o'za parvarishida mikroelementli o'g'itlarni barg orqali qo'llashning g'o'zaning gullash dinamikasiga ta'siri	2
К.КОМИЛОВ. Фўзанинг куруқ масса тўплашига ўтмишдош экинлар фонида қўлланилган минерал ўғитлар меърлари хамда сугориш тартибларининг таъсири	4

G'ALLACHILIK

Н.ЮСУПОВ. Юмшоқ буғдойнинг F ₁ дурагай авлодида битта бошоқдаги дон вазнининг ирсийланиши	6
А.НУРБЕКОВ, Д.БЕГИМҚУЛОВА. Экиш усуслари ва озиқлентирис меърларининг кузги буғдойнинг дастлабки ривожига таъсири	8
А.ИМИНОВ, Б.ХАЛИКОВ, Ш.МИРЗАЕВ. Қисқа навбатли алмашлаб экиш тизимларида кузги бошоқли дон экинларидан сўнг тақорий ва оралиқ экинларни етиштиришнинг аҳамияти ва уларни парваришлаш агротехнологияси.....	9
X.IDRISOV, O.IBRAGIMOV, SH.XO'JAQULOV, O.MUSIRMONQULOV, Y.ISMATOV. Kuzgi yumshoq bug'doyning mahalliy va xorijiy navlarini o'rganish natijalari	12
Х.ИДРИСОВ, М.ФОЗИЕВ, С.ҚОБИЛОВ. Соянинг(<i>Glycine hispida</i> L) жаҳон коллекция кўчатзоридаги нав намуналари ўсиши ва ривожланишини тадқик этиш	13
О.УТАМБЕТОВ. Баҳорги муддатда экилган соя навларининг вегетатив ва генератив органлари таркибидаги озиқ элементлари микдорларига минерал ўғитлар қўллашнинг таъсири	15

MEVA-SABZAVOTCHILIK

F.XASHIMOV, M.XAYITOV, SH.YOQUBOV, J.QARSHIYEV. Mikroog'itlarning "Toyfi" xo'raki uzum navining hosildorlik ko'rsatkichlariga ta'siri	17
O.ABDIXALILOV. Mevalardan sharbat ishlab chiqarishning texnologik jarayonlarini muvofiqlashtirish	18
А.ЮСУБАХМЕДОВ, В.ФАЙЗИЕВ. Картошкадан юкори ҳосил олишда вирусларсиз уруғлик тутунакларини экишнинг самарадорлиги	19
Д.НЕМАТОВА. Сабзи илдизмевасидан шарбат тайёрлашда ҳорижий навларининг агробиологик хусусиятларини ўрганишнинг илмий-амалий аҳамияти	21

O'SIMLIKSHUNOSLIK

N.TESHABOYEV, A.MAMADALIYEV. Dorivor valeriana (Valeriana officinolis) o'simliklarini ko'paytirish usullari	24
---	----

O'SIMLIKALAR HIMOYASI

Е.ТОРЕНИЯЗОВ, А.РЕЙМОВ, Б.АННАҚУЛОВ. Заараркунанда кўпайишидан олдин курашинг ва натижага эришинг!	25
А.МАРУПОВ, М.ХАЛИКОВА, М.РАСУЛОВА, Г.ТУРАМУРАТОВА, У.МАРУПОВ. Расовая принадлежность Ферганской популяции возбудителя вертициллезного вилта хлопчатника V. dahliae	26
X.ABDULLAYEVA. G'o'zani zararkunandalardan himoya qilishda axborot-kommunikatsion tizimlarini qo'llash natijalari	29
З.БЕКЧАНОВ, З.ПҮЛЛАТОВ. Буғдойни заарарли қандалалардан ҳимоя қилишда самарали кимёвий воситалар	30
М.САТТАРОВ, Ш.ЭШОНҚУЛОВ, Н.ОТАМИРЗАЕВ, М.АБДУЛЛАЕВ. Пирикуляриоз (Piricularia oryzae cavi) касаллигига карши қўлланилган функцийларнинг шоли ҳосилдорлигига таъсири	32
Х.ЯХЯЕВ, Х.АБДУЛЛАЕВА. Задачи и методы фитосанитарного районирования территории	33

EKOLOGIYA

У.СОДИҚОВА, И.УСМАНОВ, Г.ХОДЖАЕВА. Орол денгизи жанубидаги йирик каналларнинг экологик ҳолати	35
М.ХАМИДОВ, Ж.ИШЧАНОВ. Homogeneity testi асосида Хоразм вилояти ва Қорақалпоғистон Республикасининг иклим ўзгариш даражасини баҳолаш	37
Х.ШОДМОНОВ. Агроэкотизимларда экологик хавфсиз ва тоза маҳсулот олишининг асосий услублари	39
М.ХАЖИЕВ, М.АТАДЖАНОВА, Р.БАДАМШИН. Автотрактор ички ёниш двигателларида водород ёкилғисини қўллаш – экология муаммоларини очишинг гарови	40
Л.САНАЕВА. Жиззах вилоятининг кишилук худудларида экологик туризмни ривожлантиришнинг мухим тамойиллари	42

CHORVACHILIK

Ш.ПАРДАЕВА, Х.ЭШҚУВАТОВ, Х.ЭРГАШЕВ. Сигирларда пододерматитни келтириб чиқарувчи омиллар	44
Z.EGAMBERDIYEVA, CH.SADIKOVA. Golshtin zotli qoramollar qonining morfobiokimyoviy tarkibi	46
А.ЯКУБОВ, Е.ЛАРЬКИНА, У.АКИЛОВ, Ф.ШУКУРУЛЛАЕВА, М.АЛИМҚУЛОВ. О наследственности и изменчивости на примере тутового шелкопряда (<i>Bombyx mori</i> L)	48
B.SULTONOV, A.SUVANOV, X.XUJAMKULOVA. Hududlar bo'yicha asalarichilikni rivojlantrish muammolari	50

IRRIGATSIYA-MELIORATSİYA

F.JO'RAYEV, H.ASADOV, E.O'RINOV. Sug' oriladigan maydonlarda vegetatsiya mavsumidagi sizot suvlaring joylashuviga mineralizatsiyasini zamoniaviy usullarda meliorativ xaritalarni tuzish	52
A.FATXULLOYEV, S.ISAYEV, A.QORABOYEV. G'o'zani yomg'irlatib sug'orish tajribasi	55
Э.МАХМУДОВ, Ж.ИШАНОВ. Кўп фазали суюқликлар модели асосида томчилатиб сугорицдаги гидравлик жараёнлар таҳлили ...	56
Р.НАЗАРОВ, И.ХАСАНОВ, Н.ҚОЗОҚОВ. Гидроморф тупроқлар пахтасида азотли ўғитлардан самарали фойдаланиш ...	58
Ф.ТУРДИЕВ. Ирригация эрозисига чалинган типик бўз тупроқларда оқова сув билан ювилган лойқаларнинг кузги қаттиқ буғдойнинг кўчат калинлигига таъсири	60
Б.ХАЛМУРАТОВА, М.АЛЛАМУРАТОВ, А.ЖАНИЯЗОВА. Ўтлоқи-аллювиал тупроқлар механик таркиби ва морфологик белгиларини аниқлаш	62
Z.XAFIZOVA. Intensiv bog'lardan samarali foydalanishda yer tuzishning roli	63
Ў.МАҲМУДОВ, Б.ХАЛИКОВ. Қисқа навбатли алмашлаб экиш тизимларида тупроқнинг агрокимёвий кўрсаткичлари	64

MEXANIZATSIYA

Д.НОРЧАЕВ, М.ХАЛИҚУЛОВ. Хўжаликбон универсал илдизмева ковлагич	65
---	----

O'ZBEKISTON QISHLOQ VA SUV XO'JALIGI

agrар-iqtisodiy,
ilmiy-ommabop jurnal

СЕЛЬСКОЕ И ВОДНОЕ
ХОЗЯЙСТВО УЗБЕКИСТАНА

аграрно-экономический,
научно-популярный журнал

Muassislar:

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
QISHLOQ XO'JALIGI VA SUV
XO'JALIGI VAZIRLIKHLARI

Bosh muharrir:

Tohir DOLIYEV

Tahrir hay'ati:

Aziz Voitov

Shavkat XAMRAYEV

Shuhrat TESHAYEV

Azimjon NAZAROV

Bahodir TOJIYEV

Ravshan MAMUTOV

Abrol VAXOBOV

Bahrom NORQOBILOV

Nizomiddin BAKIROV

Bahodir MIRZAYEV

Ravshanbek SIDDIQOV

Mirziyod MIRSAIDOV

Baxtiyor KARIMOV

Ibrohim ERGASHEV

2023-yil,

Maxsus son [1].

Jurnal 1906-yil yanvardan
chiqa boshlagan.

Obuna indeksi 895

Jurnaldan materiallar ko'chirib
olinganda "O'zbekiston qishloq va
suv xo'jaligi" jurnalidan olindi",
deb ko'rsatilishi shart.

SH.ISHMURADOV, M.XUDOYBERDIYEV. Diskli tayanch qurilmasi bilan jihozlangan diskli pluglar	67
R.CHORSHANBIYEV, O.XAMROYEV. Takomillashtirilgan elaklash qurilmali sabzi kovlagichning konstruktiv sxemasi va texnologik ish jarayoni.....	68
A.MUSURMONOV, Ш.СИРОЖИДДИНОВ. Anor etishi shiriish учун замонавий техника vositalari tizimini aсослаш	70
SH.TURSUNOV. Oattiq maishiy chiqiqindini maydalash mashinasining samaradorligini baholash mezonlari tahlili	72
Н.САФАРОВ. Arrali jin учун chigitni күшимча чикариш курилмаси параметрларини хисоблаш	73
SH.RAXMANOV, M.TO'RAYERVA. Avtomatik boshqaruvin tizimlarining funksional-algoritmik tuzilishi	74
Ф.ЮЛДАШЕВ. Xarovati mobil elektron курилмалар асосида назорат килинадиган күёш козони	75
M.AMONOV, R.BOTIROV, K.ERNAZAROV, F.O'TKIROVA. Qishloq xo'jaligi mobil vositasida agrotexnik tirkish va uni ta'minlash usullari	76
В.ШЕЛУТКО, Д.НАЗАРАЛИЕВ, Ж.ХАМРОКУЛОВ, Ш.ИСМОИЛОВ. Analiz связи стока биогенов с осадками и температурой воздуха по реке Псекем	78
А.НИФМАТОВ, Т.ЭРГАШЕВ, Ш.ЙОРИЙЕВ. Интеллектуальная система управления насосного агрегата.....	80
А.АХМЕТОВ, Ш.АХМЕДОВ, Р.БАТЫРОВ. Исследования деформации почвы трех- и четырехколесными тракторами	81
Ш.РАХМАНОВ, Ш.БОБОНАЗАРОВ, Т.ЭРГАШЕВ. Analiz средства обработки и формирования сигналов управления	83

IQTISODIYOT

И.ОЧИЛОВ. Rivojlanangan чет мамлакатлар тажрибалари асосида агрокластерлар таҳлили	85
С.ГАИББЕРДИЕВ. Ep resurslarini boшкаришda кишилк xўjалиги корхоналари фаoliyatini taشكil килишининг аҳамияти ва dolzарблги	87
С.ГАББАРОВ. Яйловларда ikтисодий самарадорликни oширишning istiqbolli йўналышлари	89
A.TANGIROV, SH.NURMANOV. Cho'l-yaylov chorvachiligi quyi majmuasi rivojlanishining tendensiyalari (Hozirgi holati)	90
К.МИРЗАЕВ, Б.ЖАНЗАКОВ. Raқamli texnologiyalar асосида xizmat кўrsatiшни rivojlanantiриш...	92
А.ПАЛВАНИЯЗОВ. Mintqa ikтисodiyetiga horijiy investitsiyalarни жалб килишни taribiغا solishning horijiy mamlakatlар тажриbasи	94
К.ЖАКСЫМУРАТОВ, Б.ЖАКСЫМУРАТОВ, Г.САЙТОВА. Инвестиции и инвестиционный климат в Республике Узбекистан	96
Т.РАХИМОВ. Xудуд ikтисodий tizimini barkaror rivojlanantiришning ekonometrik modelлari	98
Г.МАДРАХИМОВА. Саноат корхоналарининг resurslar saloхияtinini baҳolaш korxonalarni rivojlanantiриш omili siyafatida	100
Ф.САИДНАЗАРОВ. Korxona molaiyiy strategiyasining horij tajribasi va uning ilgor жihatlarini kўllasha tendenцияlari	102
N.BEGLEROV. Qoraqalpog'iston Respublikasida xizmat ko'stash sohasida investitsion faoliyatni rivojlanirish	103
А.ИСМАИЛОВ. Ikтисodий saloхияtni oшириш асосида курилиш саноатi korxonalarinining boшkaruv mechanizmlarini takomillashтириш	105
Ш.РАХМАНОВА, Т.ЭРГАШЕВ. Корпорativ boшkaruv tizimida ichki audit xizmatini takomillashтириш	106
А.ХАЖИМУРАТОВ. янги tadbirkorlik korxonaсини шакллантириш xususiyatlari....	107
Ф.САЛАМОВ. Сущность экономического роста и его доминирующие факторы, доминирующие источники экономического роста	110
Б.ТИЛЛАЕВА. Саноат korxonalari investitsion saloхияtinini aniklashning metodologik ёндашuvlari	112
J.TUXTABAEV, A.G.OZIYEVA. Davlatning ijtimoiy siyosat samaradorligini oshirishda nodavlat tibbiyot muassasalarini rivojlanirishdagi xorij tajribasi va ularni qo'llash yo'llari	113
Ф.ҚОДИРОВ. Aҳолiga tibbiy hizmatlar kўrsatiшining rivojlanishining ikтисodiy-matematik modellasshtiриш	115
J.XUSAINOV. Mintaqa turizmi salohiyati tushunchasi va uning nazariy asoslari	116

Jurnal O'zbekiston Matbuot va axborot agentligida 2019-yil 10-yanvarda 0158-raqam bilan qayta ro'yxitat olingan.

Manzilimiz: 100004, Toshkent sh., Shayxontohur t., A.Navoyi k., 44-uy.

Tel.: +998 71 242-13-54,
+998 71 249-13-54.

www.qxjurnal.uz
E-mail: qxjurnal@mail.ru,
Telegram: qxjurnal_uz
Facebook: uzqxjurnal

© «O'zbekiston qishloq va suv xo'jaligi»

Bosmaxonaga topshirildi: 2023-yil 16-may.
Bosishga ruxsat etildi: 2023-yil 16-may. Qog'oz bichimi 60x84 1/8. Ofset usulida ofset qog'oziga chop etildi. Sharlti bosma tabog'i - 4,2. Nashr bosma tabog'i - 5,0. Buyurtma №7. Nusxasi 200 dona.

«NUR ZIYO NASHR» MCHJ
bosmaxonasida chop etildi.

Korxona manzili: Toshkent shahri,
Matbuotchilar ko'chasi, 32-uy.

Navbatchi muharrirlar - B.ESANOV, A.TOIROV
Dizayner - U.MAMAJOV